

lerede bestaaende Lov, og det giver følgende ingen Anledning til at komme dybt ind paa Detailler. Det Forslag, som i Fjor blev vedtaget, blev da meget grundigt og udførligt behandlet. Jeg kan begynde med at sige, at jeg i høj Grad paaskønner, at den højtærede Landbrugsminister er fremkommen med det foreliggende Lovforslag, thi allerede ved Finanslovens første Behandling udtalte jeg som min Mening, at der maatte gøres noget ekstraordinært for at hjælpe en hel Del af Ansøgerne over de Vanskeligheder, som ere fremkomne ved, at der var saa mange Ansøgere i Aar mod tidligere, saaledes at kun $\frac{3}{8}$ af dem, som Kommissionerne havde fundet skikkede, kunde naa at faa Laan af de 3 Mill. Kr. Det har ikke været nogen let Sag for Kommissionerne. Jeg vil slet ikke søge at faa disse Folk, der ikke fik Laan i Aar, stillede tilfreds, for det har været ganske umuligt, men blot at faa dem nogenlunde beroligede med Udsigten til, at i det mindste en stor Del kunde faa Laan i det følgende Aar, noget, der jo er hjemlet i Loven, idet der staar, at kvalificerede Ansøgere, der ikke kunne opnaa Laan i det Aar, de søge det, skulle have fortrinsvis Ret til at komme i Betragtning i det følgende Aar. Men vi have, som sagt, ikke en Gang kunnet berolige dem alle dermed. Jeg paaskønner derfor, at vi ved Hjælp af denne Million her kunne komme til at hjælpe dem, som ere allerhaardest medtagne, saa de kunne komme ud over Vanskelighederne. Jeg vil derfor haabe, at Forslaget maa blive ophøjet til Lov. Denne Sag har jo i Grunden ogsaa vundet Sympati fra alle Sider. Der er dog et Par Punkter, jeg gerne vilde udtale mig om.

Hos mange Mennesker, ikke blot hos Socialdemokraterne, men jeg kan ogsaa sige i det Parti, jeg selv tilhører, hører man ofte den Anke fremsat, at disse Jordbrug lægges paa den daarligste Jord, ude paa Gaardenes Udjorder, mens Gaardmændene selv beholde den gode Jord hjemme. Ja, selvfølgelig, det vilde jo ikke falde nogen Gaardmand ind at sælge Jord bag ved sin Have og beholde Udjorden. Men derfor at sige, at Udjorden absolut er daarlig Jord, er fuldkommen urigtigt. Ofte kunne Udlodderne være af en lige saa god Kvalitet som de, der ligge hjemme. Jeg indrømmer ganske vist, at som oftest ere de i mindre god Gødningskraft, undertiden ogsaa lidt mindre under Kultur paa Grund af, at de ligge borte fra Gaarden, men de kunne blive ganske fortræffelige Husmands-lodder, naar de blot ligge nogenlunde godt

og ved Vej, der mangler da egentlig kun Arbejde og Kultur, og det er det, som efterhaanden skulde komme. Dette Forhold, at man beholder den Jord, som ligger bekvemt hjemme, og bortsælger den anden, vil neppe blive ændret.

Saa er der noget andet, som vi ogsaa have hørt her fra de forskellige Ordføreres Side, at Lodderne ofte ere for smaa, og man har ret almindelig beklaget sig over, at en Statshusmand skal gaa ud og tjene i Stedet for udelukkende at passe sin Bedrift. Men jeg tror dog ogsaa, at der her er en ikke ringe Misforstaaelse. Jeg har selv været Formand for en Kommission i Svendborg Amt, lige siden Loven traadte i Kraft, og det er min Erfaring, at det som oftest netop er dem med de mindre Lodder, der klare sig bedst, naar de have en dygtig Kone og flinke Børn, som kunne passe Køerne og Roerne og i det hele gøre det Arbejde, der som Regel til daglig ligger for i et saadant lille Landbrug, medens Manden selv tjener noget ved Hjælp af Mælkekørsel, Gruskørsel eller Arbejde hos andre i den Tid, hvor der er Trang dertil, og hvor han kan tjene en god Dagløn derved. Det er som oftest dem, som gøre det bedste økonomiske Fremskridt og netop faa deres Lod i en Kultur, som alle sagkyndige maa erklære for at være brillant. Jeg tror snarere, at den værste Ulykke, som kan ske for en Statshusmand, er at faa et for stort Laan. Vi vide alle, hvor vanskeligt det er at holde Laanene nede paa en passende Grænse. Ansøgeren skal jo, som bekendt, selv indskyde $\frac{1}{10}$, og efter min Mening er det værste, der kan hændes ham, at han lige med Nød og neppe kan klare den Tiendedel, han skal skyde ind, og saa ofte samtidig har en lille privat Gæld, naar han skal etablere sig, thi han er da bunden paa Hænder og Fødder, han kan ikke faa sin Lod i den Kultur, som er nødvendig. Han er derfor meget bedre tjent med at faa 1 Td. Land mindre, naar han saa kan sidde og have Herredømmet over Lodden. Det er ikke alene Blæsten, der kan ødelægge et Husmandsbrug, som det er sagt; men naar en Mand kun lige har haft den nødvendige Tiendedel, og der saa kommer Uheld paa Besætningen eller Sygdom i Familien, er han straks sat til Vægs og kan vanskelig komme ud over det. Jeg mener derfor, at man ikke er fuldt berettiget til at paastaa, at det altid skal være store Lodder. Nu er det ganske vist fra flere Sider hævdet, at det er de store Lodder og de store Laan, der i Fjor bleve vedtagne, som ere Anledningen